

Historik umění PhDr. Otakar Votoček, jedna z nejvýznamnějších litoměřických osobností druhé poloviny 20. století, se narodil 11. října 1921 v Nové Pace. Kvůli otci, bývalému ruskému legionáři a důstojníkovi československé armády, se rodina často stěhovala po celé republice. Po Mnichovu v roce 1938 chvíli žila v Litoměřicích a prodělala zde všechny útrapy českých obyvatel po odtržení pohraničí. Odtud se vystěhovala do Terezína, kde Otakar Votoček maturoval na gymnáziu. V roce 1941, když nacisté město vyklidili a zřídili tam židovské ghetto, přesídlila do Prahy. Po maturitě Votoček nastoupil na krátkou dobu do zaměstnání, ale brzy byl totálně nasazen na práci do Německa. Po válce se s rodiči vrátil do již českých Litoměřic a postupně si k tomuto městu vytvořil silný citový vztah. V roce 1945 začal Otakar Votoček studovat dějiny umění a klasickou archeologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze u profesorů A. Matějčka, J. Květa a J. Čadíka. Na přihlášku ke studiu připsal, že by chtěl po jeho skončení vybudovat galerii výtvarného umění v Litoměřicích. Tehdy to spolužáci považovali za dobrý tah, který mu usnadní přijetí na školu, ale čas ukázal, že se nejednalo o psychologický trik, ale že již tehdy šlo ze strany PhDr. Otakara Votočka o zcela vážný záměr.

Univerzitu dokončil v roce 1951 a byl jedním z prvních historiků umění, kteří tento obor u nás po válce vystudovali. Již během studií se však spolu se svým univerzitním učitelem V. Menclem podílel na průzkumu při obnově stavebních památek a vyhlášení města Litoměřice památkovou rezervací. V roce 1950 se stal ředitelem Městského vlastivědného muzea v Litoměřicích a také členem státní komise památkové péče. V muzeu působil do roku 1954. Již několik let před vydáním zákona o muzeích a galeriích usiloval Otakar Votoček o založení galerie v Litoměřicích – v přirozeném centru, v němž po staletí vznikl bohatý památkový fond. Využil své funkce inspektora odboru kultury tehdejšího Krajského národního výboru v Ústí nad Labem a v roce 1956 se mu podařilo prosadit přenesení krajské galerie, která v té době existovala pouze administrativně v Ústí nad Labem, do Litoměřic a stal se na následujících dvacet let jejím ředitelem.

V první polovině sedmdesátých let, na konci tzv. normalizačního procesu, byl O. Votoček z funkce ředitele odvolán, protože odmítl propustit z politických důvodů dva své podřízené. Krátký čas pracoval ve Státním okresním archivu Litoměřice se sídlem v Terezíně. V roce 1978 ho tehdejší ředitel Národní galerie v Praze, profesor PhDr. J. Kotalík, DrSc., jmenoval vedoucím Sbírkový starého českého umění Národní galerie v Praze. Tím začalo jeho každotýdenní dojíždění do Prahy a trvalo až do jeho odchodu do důchodu. Jako penzista pracoval O. Votoček pro Krajské středisko státní památkové péče v Ústí nad Labem. Měl v úmyslu zpracovat pozdně gotickou malbu a plastiku severozápadních Čech,

práci bohužel nestačil ani začít... Jeho plány přerušila 13. února 1986 smrt. Zemřel v Litoměřicích, kde je i pohřben.

PhDr. Votoček se významně podílel na zřizování nových institucí v oblasti památkové péče, muzeí a galerií. V lednu 1956 byla jeho zásluhou založena Galerie výtvarného umění v Litoměřicích. Nejprve pouze administrativně, pro veřejnost byla slavnostně otevřena o dva roky později – 9. května 1958 – reprezentativní expozicí uměleckých děl od středověku do 19. století. Dodnes je oceňován velký podíl prvního ředitele PhDr. Votočka na existenci galerie i odborné koncepci zpracování sbírek. Díky širokému profesnímu záběru Otakara Votočka, jeho organizačním schopnostem a intuici získala nová galerie brzy vysoký kulturní kredit v celém regionu. O. Votoček usiloval s neutuchající snahou především o kvalitu, a to navzdory nelehké době na počátku tzv. normalizačního procesu. Tehdy bývalo nepsaným zákonem přispět v Měsíci československo-sovětského přátelství k utužování této družby. Byla to přehlídka patolízalství a nevkusu, především v oblasti výtvarného umění. Litoměřická galerie se pod vedením ředitele Votočka celé kauze vyhnula na úrovni a připravila výstavu Ruské ikony. Během působení Otakara Votočka ve vedení galerie byla uspořádána řada významných výstav, hlavně v šedesátých letech, která výstavní činnosti přála. Uskutečnily se například výstavy Objevená minulost (I až III), které veřejnosti představily pozdně gotickou plastiku z objektů určených k demolici v souvislosti se stále se rozšiřující těžbou hnědého uhlí. Současně upozornily na specifickou výtvarnou problematiku severních Čech zejména v 16. století. V roce 1964 proběhly výstavy Umění restaurátorské a Francouzská kresba a grafika 20. století, v roce 1966 bylo ve fotografiích představeno dílo amerického sochaře, rodáka ze Slaného, Jana Zacha. K výstavám byly vydány i kvalitní katalogy. Také během svého působení v Národní galerii připravil O. Votoček několik významných výstav, které přispěly k dobrému jménu starého českého umění u nás i v zahraničí.

PhDr. Votoček se intenzivně věnoval publikační činnosti. Publikovat začal již v roce 1946 v odborných, ale i v jiných časopisech a denním tisku, a to především statě s tematikou starého i současného výtvarného umění. Je autorem mnoha katalogů k výstavám hlavně severočeských výtvarníků, jejichž vernisáže uváděl v padesátých a sedmdesátých letech v Ústí nad Labem, Teplicích, Děčíně, Mostě, Liberci, Roudnici nad Labem i v Praze. Zpracoval také katalog sbírky starého umění litoměřické galerie, napsal několik rozsáhlejších studií o památkových rezervacích, např. *Litoměřice. Městská rezervace St. památkové správy* (1955). Je autorem publikace *Hazmburk*, která vyšla v roce 1950, a společně se Zdeňkou Kostkovou se podílel na monografii *Terežín* (1980). Psal také o významných umělcích, jejichž život a tvorba byly spjaty s Litoměřicemi, především o barokních stavitelích Juliu a Octaviu Broggiových a Mistru Litoměřického oltáře. Votočkovy studie vyšly buď jako samostatné publikace, nebo byly otištěny ve sbornících, především ve Vlastivědném sborníku Litoměřicko. Významné jsou i jeho umělecko-historické průzkumy památkových objektů, hlavně v Litoměřicích, ale i v Ploskovicích, Mariánských Radčicích a dalších lokalitách. Podílel se na

několika projektech Ústavu teorie a dějin umění tehdejší Československé akademie věd a byl také vynikajícím popularizátorem severočeského výtvarného umění, svými přednáškami přibližoval historii umění v severních Čechách široké veřejnosti.

(Zpracovala: Jitka Haincová)